

KEHRA TERVISERAJA ÜMBRUSE RIIGIMETSAS PLAANITAVATE METSATÖÖDE KAVA TUTVUSTAMISE AVALIKU KOOSOLEKU PROTOKOLL

22.04.2022 nr 3-1.60/10-4

Lõhmuse tee ääres metsas

Algus kell 17.00, lõpp kell 18.30

Juhatas: Andrus Kevvai
Protokollis: Susanna Kuusik
Võtsid osa: Osalejate nimekiri lisatud

PÄEVAKORD:

1. Kehra terviseradade ümbruse riigimetsa kava aastateks 2022-2031 tutvustus ja arutelu

KOOSOLEKU KÄIK

Metsaülem Andrus Kevvai teeb sissejuhatuse ja tänab kohaletulnud Kehra terviseradade ümbruse metsa tuleviku osas kaasa mõtlemise ja rääkimise eest; teeb põgusa ülevaate KAH-ala (kõrgendatud avaliku huviga ala) põhimõttest.

Kohalik teeb märkuse, et mets on siin sadu aastaid olnud, terviserada on viimasel ajal tehtud.

Metsaülem tutvustab Kehra terviseradade ümbruse KAH-ala: 112,3 ha, sealhulgas range kaitse all olevad vääriselupaigad 38,7 ha, lisaks kavandatav kanakulli kaitseala, mille tõttu teen ettepaneku majandamisest välja jätta veel ühe osa noorest metsast, mida kanakulli kaitsjad ei ole range kaitse alla määranud. KAH-alal on majandamisest välja arvatud 2,2 ha, lisaks on KAH-ala hulgas mittemetsamaad 2,6 ha, valdavalt jõgi, tuletõrjetiik koos selle ees oleva platsiga. Majandatavat metsa on Kehra terviseraja ümbruse KAH-alal ligi 69 ha ja esialgse kava projektiga leidsime, et oleks mõistlik uuendada 9,1 ha.

Kohalikud on nõus, et majandamisest jäetakse välja eelnimetatud noor mets.

Seejärel viitab metsaülem ettepanekule teha AN168-1 kuusikus sanitarraie 2022 aasta kevadel ja toob välja põhjendusi, mille tõttu sellisel väiksel alal on kuuse-kooreüraskiga tegelemine keeruline.

Vahetus läheduses elavad kohalikud ütlevad, et nad näeksid seda hooldatud metsana.

Metsaülem Andrus Kevvai: Plaanis valdavalt kuivanud ja kuivavate puude raie, aga põhjalikumalt tuleks kaaluda, kas 1) kasutada feromoonpüüniseid, mis võib hoopis kohale meelitada üraskid, mis põhjustaks suurema ründe, 2) püünispuude langetamist, kuid sellega läheb mets ainult hõredamaks. Metsaülem on skeptiline selles osas, kas suudetakse see mets päästa, sest tegemist on kitsa metsaribaga.

Kohalikud küsivad, miks varem pole probleemiga tegeletud.

Metsaülem: Selle konkreetsele metsaosale ei ole viimastel aastatel tähelepanu pööratud. Võtame seirame olukorda ja pärast linnurahu vaatame, kuidas olukorda lahendada, et toetada looduslikku abisüsteemi, mida võiks toetada näiteks lindudele pesakastide panemine. Metsaülem arvab, et on

reaalne oht feromoonpüüniste kasutamisel, et järgmisel aastal on valdav osa eraldisel kasvavatest kuuskedest üraseki poolt kahjustatud. Eraldisel on üksjagu mändi sees, mida üraseki nii väga ei ründa ja seda oleks võimalik säilitada.

Mati Sepp: Ettepanek püünismaterjali mujalt tuua ja eraldise serva maha panna.

Metsaülem leiab, et ka see ei garanteeriks tulemust, kuid võiks tuua leevendust küll. Lubab tegeleda probleemi lahendamise nimel.

Metsaülem: Üks ettepanek kavale oli tegeleda rohkem noore metsa majandamisega. Lisame kavale, et sel kevadel plaanime metsastada ühe 1,4 ha hõreda lepavõsaga kaetud metsaeraldisel, mille RMK on hiljuti oma haldusalasse saanud. Plaanime istutada leppade vahele häiludesse kuuske. Sinna ei ole plaanis minna tehnikaga, ainult taimed viime kohale.

Mati Sepp: Kas see on luht?

Metsaülem: See on luhtast kõrgem ala.

Metsaülem: Noored metsad on siin kõik pideva seire all, hinnanguliselt tegeleme noorendike hooldusega järgmise kümne aasta jooksul 35 ha.

Metsaülem: Kõigi ettepanekutega arvestada ei saa. Saame arvestada nende ettepanekutega, mis räägivad säilikuudest, nende gruppidest, säilikuude vahel alusmetsa säilitamisest. Samuti väldime roobaste tekkimist, meile tehti ettepanek, et üle 10 cm rööbast ei tohi langi peale tekkida.

Mati Sepp: Kas kohalike soov säilitada seda metsa lükatakse koosolekul tagasi?

Metsaülem: Ei, see ei tähenda tagasilükkamist. Siis oli ettepanek, et uuendusriiet ei tohiks teha noore metsa kõrvale, mis on alla 2 – püüame sellega arvestada näiteks tehti ettepanek sellest kavast välja jätta AN169 eraldis 3 raudtee ääres. Arvestame selle ettepanekuga. Järgmine ettepanek oli AN168 eraldisest 15 raudtee poolne osa jätta alles.

Tekib kohale tulnute vahel arutelu, kumb pool eraldisest oleks mõistlikum hoida alles, kas müratõkke jaoks raudteepoolne või terviseraja poolne külg.

Metsaülem: Siis oli ettepanek kuklasepesad tuleks teha teisaldada. Sellega kindlasti tegeleme. Ettepanek paigaldada pesakaste - see on nüüd selline teema, et me ise pesakaste üldiselt ei paigalda. See on selline projekt, mis võib-olla oleks sobilik kohalikele kooliõpilastele tööõpetuse tunnis teha pesakaste ja siis metsa paigaldada.

Kohalikud esitavad soovi kooliga metsa istutama tulla.

Metsaülem: Oleme valmis korraldama järgneval hooajal istutustalgud. Probleemne on, et talgutel istutamiseks peaks olema maapind ettevalmistatud, et joon oleks ees, kuhu istutada. Kui me leiame, et aktiivselt kasutatavas kohas ei soovita maapinna ettevalmistust, siis on vaja spetsialisti tööd, aga leiame lahenduse. Edasi oli ettepanek mitte teha lageraieid üle hektari. Millega me ei taha nõustuda, sest see killustaks metsa kunstlikult enam. Valdavalt olemgi siin plaanimas töid väikestel aladel.

Kohalikud leiavad, et väga suur erinevus on 1 ja 2 ha vahel.

Metsaülem: Siis oli radade laiendamise ettepanek. Radade laiendamine eeldab mingisugust projekti, mille alusel metsa raadamine teha.

Riivo Noor: Kohalik omavalitsus saab 9. mail kokku Keskkonnaametiga, et arutada, mismoodi oleks kõige mõistlikum radasid laiendada.

Metsaülem avaldab soovi kohtumisel osaleda. Vallavanem lubab anda teada täpsema aja. Otsustatakse käia ala Keskkonnaametiga läbi, et spetsialistid vaataksid üle ja tehakse edasine tegevusplaan.

Metsaülem: Püsimetsanduse ettepanek on selline, millega nõustuda ja vastu tulla ei saa. Püsimetsana majandamine, nagu metsaseadus valikriiet kirjeldab, seab sellised piirangud, mis ei võimalda seda metsa majandada selliselt, et see uueneks.

Kaisa Jõhvik: Me tahamegi segametsa.

Metsaülem: Me ei saa valikriiega nii hõredaks viia, et tekiks valgustingimused, et noor mets saaks kasvama hakata, tulevad põõsad, mõned lehtpuuliigid, kuusk, aga männist ei ole seal juttu. Kas kohalik kogukond ütleb, et nemad soovivad tõesti tulevastele põlvetele jätta võsaala, võib-olla mõnel pool kuused.

Mati Sepp: Kui valikraiega majandada, siis on kahesaja aasta pärast seesama mets, ainult kakssada aastat vanem.

Metsaülem: Soovitan lugeda professor Hardi Tulluse artiklit eilses Postimehes.

Mati Sepp: Lageraiega majandades ei jõua me lähemale püsimeetsale, siis on ta 100 aasta pärast jälle ühevanune mets, mida tuleb majandada lageraiega.

Metsaülem: Seaduse järgi on meil valikraiet lubatud teha ainult küpsusvanuse saavutanud metsas, seega me ei saa valikraiega enam metsa püsimeetsaks kujundada, seda tuleks teha varem. Meil on täna võimalik alles jätta 30 või 40 protsenti puudest, saame juba vana metsapõlve, mille alla paneme uued puud kasvama ja liigume sisuliselt püsimeetsanduse suunas, sinna vahele tulevad ka teised puuliigid ja saame näiteks männi enamusega segametsa.

Mati Sepp: Soovitan lugeda Raul Rosenvaldi artiklit üleilses Postimehes, et RMK on raiunud rohkem, kui tegelikult tohiks, meie eesmärk peaks olema hoida keskkonda ja saavutada kliimaeesmärke.

Tekib arutelu, kui pikaajalisi tooteid on puidust võimalik toota, milline on tegelik puidutarbimine. Tehakse etteheited, et RMK müüb odavat puitu, millega Euroopat kütta. Kohalik Kaarel Aruste leiab, et mädanik metsas on metsa aeglane põlemine, mis samuti mõjutab süsiniku eraldumist.

Kaisa Jõhvik: Soovime püsimeetsa.

Metsaülem: Üle 0,4 täiuse jätmisel ei ole piisavalt valgustingimusi. Kõige suurem probleem on maa all – juurkonkurents. Seetõttu ei ole taimedel jõudu, et kasvada, kui suured puud on liiga tihedalt.

Mati Sepp: Kas kogukonna soov on, et männikuid uuendatakse või et nad kasvaks valikraiega veel kolmsada aastat. Osoonis näitas, kuidas Hiiumaal on metsad, mis on tuhat aastat vanad, mida ei ole raiatud.

Vallavanem: Kohalik kogukond tahab, et see kolmsada aastat vana mets ei oleks ümber kukkunud nagu seal jõe ääres. Lisades, et reservaadid on vajalikud, mitte selles piirkonnas, kus inimesed liiguvad.

Rajameister lisab, et terviseraja kõrval olev vääriselupaik on inimestele ohtlikuks muutunud.

Kaarel Aruste: Kus te võtate, et kogukond tahab püsimeetsa? Ma tahan lastega jalutada, ei taha, et puud kukuksid. Selline reservaat on huvitav uurijatele, aga lastega on ohtlik.

Kaisa Jõhvik: Mina tahan ja oleme kogunud petitsioonile allkirju, millega inimesed ütlevad, et nad tahavad. Tuleks lastele õpetada, et metsa tuleb tulla respektiga. Meile on vaja loodust ja meelekosutust.

Mati Sepp: Kuuse eluiga on 150 aastat, teise rinde kuused võivad siin kasvada veel julgelt 100 aastat, männi eluiga on kuni 300 aastat. Valikraiega saab eemaldada inimestele ohtlikud puud.

Metsaülem: Mis vahe on sellel, kui me teeme laharaie täiusega 0,4 või valikraie täiusega 0,5? Samamoodi on väljaveoteed.

Mati Sepp: Täius 0,4 ei võimalda tulevikus metsa püsimeetsana majandada.

Metsaülem: Praeguste seaduste juures küll. Professor Hardi Tullus ütleb, et vana metsa puud võib püsimeetsas olla 20% kogu sellest kooslusest, mitte 40% - me pakume täna 40% ja see on kindlasti pikk protsess, millest tulebki alustada. Me peame arvestama, 150 aastaga kasvab esimesse rindesse uusi, kui 0,5 kõrgem täius on, siis ei kasva mitte midagi asemele – ainult valdavalt võsa. Meil on pea kahesaja aastane kogemus valikraiest, kus kõik lõppes ikkagi lageraiega – miks tahate seda uuesti korrata? Täna uuritakse, võib-olla leitakse lahendused, aga kindlasti on vaja seadust muuta. Täna sees situatsioonis meil ei ole võimalik seda teha.

Mati Sepp: Majanduslikust vaatevinklist ei ole otstarbekas. Valikraiega läheks see mets varem või hiljem VEP-ks, kui teha 0,4 täius, siis ei ole võimalik, et sinna tekiks seda vanade metsade liikide kooslust. See on maailmavaateline küsimus, kas toetame palgitööstust, riigikassat või hoiame ökosüsteemi.

Metsaülem: Ida-Harjumaa metstkonna 50% on kaitse all. Hoiame kooslusi, kas me siis väljaspool kaitsealasid ei või natukene teha nii nagu kasulik ja vajalik.

Kaisa Jõhvik: Kohalikele on vajalik, et me ei peaks kõndima ja sportima lagendike vahel. Minul tekitab depressiooni selline vaatepilt.

Metsaülem: Kas me majandame valikraiega või uuendusraiega, ei ole tehnoloogiliselt mingit vahet. Kujutage ette, et me jätame 0,4 täiuse. Me sõidame sealt ühe korra läbi, põhimõtteliselt järgneva 30-40 aasta jooksul sinna rohkem ei tule, aga valikraiega tähendab, et iga kümne aasta järel tuleme majandama.

Mati Sepp: Tuleb kasutada tehnikat, mis on kerge ja sobilik. Koormad on väiksemad, sest võetakse vähem kogust.

Kohalike seast kõlab mõte, et me ei hakka hobustega metsa majandama.

Teine kohalik küsib, mis on siin eesmärk. Kas kasu saada ja kuidas tuli mõte siia tulla?

Kaarel Aruste: Lähme tagasi 100 aastat, siis tehti püsimetsa, metsad olid lagastatud, siit-sealt midagi võetud, kuivanud metsa täis. Eesti metsanduse rajaja Andres Mathiesen viis sisse suured muutused. Tol ajal oli lageraie progressiivne raie, kõik tervitasid seda. Me peaksime arvestama sellega, mis metsateadlased ütlevad. Mõtleme natuke, kas eesmärk on ainult kuivanud puud ära võtta.

Tekib arutelu, mida teha 300-aastaste mändidega, kas majandatavas metsas tuleks tulu teenida või mitte, mida suudaks innovaatiline väikeettevõtlus maapiirkondades.

Kaisa Jõhvik: Kas te olete teinud tulude-kulude aruande, kuidas selle ala lagedaks tegemine mõjub kohalike inimeste tervisele? Näiteks ma jään haigeks, ei saa maksata makse – sellest metsast on nii palju rohkem kasu inimestele, kui see mets jääb siin püsimetsana seisma.

Metsaülem: Me teeme siin kompromissi.

Kaisa Jõhvik: Praegu on noore metsaosa ideaalne hulk. Miks peame seda suuremaks tegema?

Metsaülem: Et proportsioon oleks tulevikus paigas. Me ei saa muuta siin keskealise metsa osakaalu. Me vaatame seda saja aasta perspektiivis.

Vallavanem: Võiksime võtta kõik eraldised järjest üle. Lihtsalt infoks, Aegviidus mil oli samasugune kohtumine. Tegime kompromissi, et raieliigi nimi oli lageraie, aga täius jäi 40%, sinna alla istutatakse uus mets, osa jätsime kavast välja ja osa lükkasime kümnendi lõppu.

Helena Eenok: Seal oli ka oluline punkt, et kava ei ole kivisse raiutud, kui vaja, võtame kava lahti ja vaatame üle.

Arutatakse metsaosade kaupa, milliseid töid ja kuidas võiks Kehra terviseraja ümber KAH-alal teha.

Eraldise kaupa toodi välja erinevad seisukohad:

- AN168-1 lähedal elavad inimesed soovivad, et kuivanud ja ohtlike puude raie tehakse ära
- AN168-4 alles jätta männid, mõned vahtrad, tammed ja istutada uued puud
- AN168-4 mind ei häiri valge lepp ja remmelgad, ei soovi mingit raiet oma akna alla, tahan hapnikku hingata
- AN168-7 säilitada noori kuuski, mis on elujõulised ja ilusad
- AN168-7 lükata 2030. aastasse
- AN168-7 lükata 2031. aastasse ja jätta kavast välja
- AN168-15 helireostus levib vähem, kui puhverala jätta raudteest terviseraja poole
- AN168-15 puhverala tuleks jätta terviseraja äärde
- AN168-15 puhverala peaks jääma raudtee poolsesse külge
- AN176 raietel jälgida, et terviserada ei jääks päikse jätte
- AN170-12 puhver terviseraja äärde
- AN170-12 rajamehed on hädas pärast teele langevate puudega
- AN175-13 puud niigi kõrval asuva noore metsa poolt tormituult tõttu on ümber kukkunud, ei tohi teha raiet
- AN175-13 palju on lamapuitu, sammal peal, ei ole viimase aasta tuulemurd
- AN175-13 ei mõjuta rajal käimist, tuleks alles jätta
- AN175-13 puud on vanad, tuleks raiuda ja uued istutada
- AN175-13 radasid ei ole vaja laiendada, inimesed on ole nii paksud
- AN176-10 servas rada pöörab, jätame rajapoolse serva raiumata
- Märkevärvida tähistatud kuivad puud AN168-1 ja Lõhmuse tänava vahel jäävad RMK maast välja ja kohalik omavalitsus peab neid eraldi menetlema, püüame ühiselt lahendada.

OTSUSTATI:

1. Kogukond võttis teadmiseks, et RMK ootab kogukonnalt ettepanekuid metsatööde kava projektile 7 päeva jooksul peale koosoleku toimumist (hiljemalt 29.aprilliks);
2. Kõik kavandatud lageraied raiutakse kuni täiuseni 0,4;
3. AN168-1 tehakse sanitaarraie, mille käigus eemaldatakse kuivanud ja ohtlikud puud, võetakse üraskirüüste seiskohalt jälgimisele;
4. AN168-4 ja AN168-7 jäetakse kavast välja, raiet ei planeerita;
5. AN168-15 jagatakse pooleks, raie teostatakse raudtee poolsel osal;
6. AN170-12 jäetakse tervisraja poolsesse serva puhver riba;
7. AN175-13 jäetakse kavast välja, raiet ei planeerita;
8. AN176-10 raja serva ulatuv põhjapoolne eraldise osa jätta raiekavast välja;
9. Märkevärviga tähistatud kuivanud kuused jäävad suures osas RMK maast välja, nende raie lahendatakse RMK ja kohaliku omavalitsuse koostöös (AN168-1 ja Lõhmuse tänava vahel);
10. Valmis kava esitatakse kooskõlastamiseks Anija Vallavalitsusele.

Allkirjastatud digitaalselt

Andrus Kevvai
Juhataja

Allkirjastatud digitaalselt

Susanna Kuusik
Protokollija

Lisa: osavõtnute nimekiri